

Vergaderjaar 2025–2026

27 923

Werken in het onderwijs

Nr. 519

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 februari 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer conform mijn toezegging aan lid Kisteman (VVD) in het debat «wetsvoorstel herziening wettelijke grondslagen kerndoelen» van 26 november 2025 over hoe de toezeggingen met betrekking tot het Herstelplan Kwaliteit Onderwijs (hierna: Herstelplan) opgepakt worden. Ook informeer ik uw Kamer hierbij over de toezegging die is gedaan omtrent het AO*b* Actieplan Tijd voor de zij-instroomer.

Stand van zaken toezeggingen gerelateerd aan het Herstelplan

Op verschillende momenten¹ is uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken rondom het Herstelplan. Daarin deelden wij onder andere dat er samen met sociale partners flinke stappen gezet waren richting een gezamenlijk Herstelplan en dat partners zich terugtrokken uit deze gesprekken vanwege bezuinigingen. Na terugdraaien van deze bezuinigingen is in overleg met de partners en vanwege de demissionaire status van het kabinet geconcludeerd dat het aan een volgend kabinet is om stappen te zetten naar een nieuw akkoord. In het debat van 26 november 2025 zei ik toe om uw Kamer voor de begrotingsbehandeling te informeren over hoe de toezeggingen met betrekking tot het herstelplan opgepakt worden. Omwille van het overzicht geef ik in bijlage 1 per toezegging aan of en waar de toezegging is afgedaan of via welke route dit nog volgt. Ik vertrouw erop uw Kamer hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en beschouw hiermee deze toezegging als afgedaan.

Zij-instroom

De motie van de leden Moorman en Beckerman verzoekt de regering te onderzoeken in hoeverre de maatregelen uit het AO*b* Actieplan kunnen bijdragen aan het oplossen van het tekort aan docenten in het po en vo en

¹ Kamerstuk 36 725 VIII, nr. 3, zoals toegelicht in het debat Funderend Onderwijs van 30 september 2025

welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.² Toegezegd is om uw Kamer hierover voor de behandeling van de begroting te informeren.³

AOb Actieplan

De kern van het AOb Actieplan is een extra investering om zij-instromers in het po en vo aan het begin van het traject voor een half jaar bovenformatief aan te nemen en hen een volledige aanstelling te geven als leraar voor zowel de werkdagen als de opleiding. De AOb verwacht dat meer schoolbesturen een zij-instromer in dienst nemen als het subsidiebudget per zij-instromer verhoogd wordt. En dat het voor zij-instromers aantrekkelijker wordt om over te stappen naar het onderwijs, omdat ze een volledige aanstelling krijgen inclusief studieverlof voor de opleiding.

Reactie op hoofdlijnen AOb Actieplan

Het aantrekken en optimaliseren van zij-instroom wordt door alle partners toegejuicht. Het bevorderen van zij-instroom is namelijk een belangrijke maatregel in de aanpak van het lerarentekort. OCW is in gesprek met alle partners van de vak- en beroepsorganisaties (waaronder de AOb), raden en lerarenopleidingen om extra zij-instromers aan te trekken en het traject te optimaliseren.

Het behalen van een bevoegdheid via zij-instroom in beroep is niet voor iedereen weggelegd. Het gaat om zij-instromers met werkervaring en ho-opleiding, die in twee jaar tijd een bevoegdheid kunnen halen. Zij starten direct als leraar. De groep zij-instromers is zeer divers. Uit het geschiktheidsonderzoek blijkt wat een zij-instromer aan scholing en begeleiding nodig heeft.

Reactie op hoofdlijnen AOb Actieplan

1. Meer ruimte voor het vak

Goede begeleiding van zij-instromers is één van de cruciale factoren voor het opleiden en behouden van zij-instromers. AOb zet in op het bovenformatief aanstellen van zij-instromers. Zodat zij-instromers aan het begin van het traject intensiever worden begeleid en meer ruimte krijgen om het vak eigen te maken. In de praktijk wordt in het po 70% van de zij-instromers in het begin bovenformatief ingezet. In het vo gebeurt dit veel minder (20%).⁴ Dit komt doordat het bijvoorbeeld ook gaat om bevoegde leraren die een extra bevoegdheid willen halen. Voor hen is een bovenformatieve inzet niet nodig.

2. Voor alle dagen in dienst

AOb ziet graag dat alle zij-instromers een volledige aanstelling krijgen, waarbij zij betaald krijgen voor zowel de werkdagen als betaald studieverlof voor de opleiding. De AOb gaat uit van 2 dagen betaald studieverlof per week gedurende twee jaar. Uit kostenonderzoek⁵ blijkt dat twee derde van de zij-instromers betaald studieverlof krijgt. Van deze groep krijgen de meeste zij-instromers 8 uur per week betaald studieverlof gedurende twee jaar. De rest krijgt 2 tot 6 uur betaald studieverlof per week.

² Kamerstuk 31 293, nr. 848

³ Toezegging is gedaan in het verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2025 (Kamerstuk 36 850 VIII).

⁴ Trendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2025

⁵ Kamerstuk 27 923, nr. 439 Rapport ResearchNed kosten zij-instroom in het po, vo en mbo

3. Volwaardig salaris

AOb stelt dat zij-instromers bij de overstap naar het onderwijs te maken hebben met een inkomensval. En roept schoolbesturen op om zij-instromers te waarderen voor de werkervaring die zij meenemen naar het onderwijs. OCW heeft sterk ingezet op een goede beloning van leraren. Het overstappen naar het onderwijs biedt zij-instromers dan ook de kans om een goed salaris te gaan verdienen. Ruim 50% van de zij-instromers in het po en vo geeft aan dat een betrouwbaar inkomen één van de motieven was om over te stappen naar het onderwijs. Scholen houden al rekening met de werkervaring van zij-instromers bij het vaststellen van hun salaris. Zij-instromers worden daarom vaak ingeschaald in het midden van salarisschaal LB voor leraren. Het is natuurlijk ook belangrijk dat de salarissen van zij-instromers niet te veel uit de pas lopen met de salarissen van de andere leraren op een school.

Effect extra investering zij-instroom

De genoemde investeringen maken het traject voor de zij-instromer substantieel aantrekkelijker. Het is onzeker hoeveel mensen dit over de streep trekt om over te stappen naar het po en vo. Na een eerdere verhoging van het subsidiebudget per zij-instromer in 2023 van € 20.000,- naar € 25.000,-, steeg het aantal zij-instromers met 15%. Of dit effect veroorzaakt is door de budgetverhoging of bijvoorbeeld door het hogere lerarentekort en de urgentie bij schoolbesturen om zij-instromers aan te nemen, is niet bekend. De voorgestelde investering zal uit moeten wijzen of het effect opnieuw leidt tot een groeiend potentieel aan zij-instromers.

Raming van de kosten van het AOb Actieplan

Het AOb Actieplan heeft financiële implicaties. OCW heeft de kosten van het AOb Actieplan geraamd op € 141 miljoen, voor de personele kosten van 1.450 startende zij-instromers in beroep per jaar.⁶ Dit is exclusief de opleidingskosten voor een zij-instromer. Op dit moment kan een werkgever een subsidie aanvragen van € 25.000 per zij-instromer als tegemoetkoming in de kosten voor de opleiding, begeleiding en studieverlof. De kosten van het AOb Actieplan bestaan uit de vergoeding van een bovenformatieve aanstelling van een zij-instromer voor een half jaar voor 0,6 fte en gedurende twee jaar voor 0,4 fte betaald studieverlof voor de opleiding. Uitgaande van zes maanden bovenformatieve inzet van 1.450 zij-instromers in het po en vo voor 0,6 fte zijn de extra personeelskosten € 39 miljoen. De personeelskosten voor het studieverlof van 1.450 zij-instromers in het po en vo zijn € 102 miljoen. Bij de berekening van de kosten is de aanname gedaan van een verhoging van het aantal zij-instromers van 1.250 naar 1.450 (verhoging van 15% oftewel 200 zij-instromers).

Voor deze kosten is momenteel geen dekking op de OCW-begroting. Het is aan het volgende kabinet om hier keuzes in te maken en eventueel middelen vrij te maken om het subsidiebedrag per zij-instromer te verhogen.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
K.M. Becking

⁶ Zie in de bijlage een toelichting op deze berekening.